

МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ
(Мінекономіки)

вул. М. Грушевського 12/2, м. Київ, 01008, тел. (044) 200-47-53, факс (044) 253-63-71
E-mail: meconomy@me.gov.ua, http://www.me.gov.ua, код ЄДРПОУ 37508596

На № _____ від _____

Бабенко О. І.

foi+request-95056-
c7fedf1a@dostup.pravda.com.ua

Про надання роз'яснення

Шановний Олександрє Івановичу!

Міністерство економіки України розглянуло Ваш запит на отримання публічної інформації від 02.11.2021, надісланий листом Секретаріату Кабінету Міністрів України від 08.11.2021 № 35803/0/2-21, щодо застосування норм законодавства про працю і в межах компетенції повідомляє.

Відповідно до статті 10 Закону України „Основи законодавства України про охорону здоров'я” громадяни України зобов'язані, зокрема, піклуватись про своє здоров'я та здоров'я дітей, не шкодити здоров'ю інших громадян; у передбачених законодавством випадках проходити профілактичні медичні огляди і робити щеплення; виконувати інші обов'язки, передбачені законодавством про охорону здоров'я.

Статтею 12 Закону України „Про захист населення від інфекційних хвороб” встановлено, що профілактичні щеплення проти дифтерії, кашлюка, кору, поліомієліту, правця, туберкульозу є обов'язковими і включаються до календаря щеплень.

Працівники окремих професій, виробництв та організацій, діяльність яких може призвести до зараження цих працівників та (або) поширення ними інфекційних хвороб, підлягають обов'язковим профілактичним щепленням також проти інших відповідних інфекційних хвороб. У разі відмови або ухилення від обов'язкових профілактичних щеплень у порядку, встановленому законом, ці працівники відсторонюються від виконання зазначених видів робіт. Перелік професій, виробництв та організацій, працівники яких підлягають обов'язковим профілактичним щепленням проти інших відповідних інфекційних хвороб, встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

ДОКУМЕНТ СЕД Мінекономіки АСКОД

Підписувач **Дядюра Ігор Григорович**

Сертифікат 58E2D9E7F900307B04000000D6062F002D1E9300

Дійсний з 06.04.2021 0:00:00 по 05.04.2023 23:59:59

Мінекономіки

4712-01/53819-09 від 11.11.2021 11:50

Наказом Міністерства охорони здоров'я України від 04.10.2021 № 2153, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 07.10.2021 за № 1306/36928 (далі – наказ № 2153), який набрав чинності 08.11.2021, затверджено Перелік професій, виробництв та організацій, працівники яких підлягають обов'язковим профілактичним щепленням.

Відповідно до зазначеного переліку обов'язковим профілактичним щепленням проти гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, на період дії карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України, з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, підлягають працівники центральних органів виконавчої влади та їх територіальних органів, місцевих державних адміністрацій та їх структурних підрозділів, а також працівники закладів вищої, післядипломної, фахової передвищої, професійної (професійно-технічної), загальної середньої, у тому числі спеціальних, дошкільної, позашкільної освіти, закладів спеціалізованої освіти та наукових установ незалежно від типу та форми власності.

Слід зауважити, що зазначені профілактичні щеплення проводяться в разі відсутності абсолютних протипоказань до проведення профілактичних щеплень, відповідно до Переліку медичних протипоказань та застережень до проведення профілактичних щеплень, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я від 16.09.2011 № 595, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10.10.2011 за № 1161/19899 (у редакції наказу Міністерства охорони здоров'я України від 11.10.2019 № 2070).

Статтею 43 Конституції України гарантоване право кожного на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується. Громадянам гарантується захист від незаконного звільнення.

Відповідно до статті 5 Закону України „Про державну службу” (далі – Закон) відносини, що виникають у зв'язку із вступом, проходженням та припиненням державної служби, регулюються Законом, якщо інше не передбачено законом.

Дія норм законодавства про працю поширюється на державних службовців у частині відносин, не врегульованих Законом.

Згідно з частиною першою статті 21 Кодексу законів про працю України (далі – КЗпП) трудовим договором є угода між працівником і власником підприємства, установи, організації або уповноваженим ним органом чи фізичною особою, за якою працівник зобов'язується виконувати роботу, визначену цією угодою, а власник підприємства, установи, організації або уповноважений ним орган чи фізична особа зобов'язується виплачувати працівникові заробітну плату і забезпечувати умови праці, необхідні для виконання роботи, передбачені законодавством про працю, колективним

договором і угодою сторін.

Таким чином, одним із ключових обов'язків роботодавця за трудовою угодою є забезпечення працівника відповідною роботою та створення належних умов для її виконання.

Разом з цим, законодавством про працю у вичерпних випадках передбачено можливість, а у певних і обов'язок, роботодавця здійснювати відсторонення працівника від роботи, тобто тимчасове увільнення працівника від виконання ним трудових обов'язків, передбачених умовами трудового договору.

Так, згідно зі статтею 46 КЗпП відсторонення працівників від роботи власником або уповноваженим ним органом допускається у разі:

появи на роботі в нетверезому стані, у стані наркотичного або токсичного сп'яніння;

відмови або ухилення від обов'язкових медичних оглядів, навчання, інструктажу і перевірки знань з охорони праці та протипожежної охорони;

в інших випадках, передбачених законодавством.

Частиною першою статті 1 Закону України „Про оплату праці” заробітна плата – це винагорода, яку за трудовим договором роботодавець виплачує працівникові за виконану ним роботу.

Оскільки під час відсторонення працівник тимчасово не допускається до виконання своїх трудових обов'язків та не може виконувати роботу, то за загальним правилом такому працівникові заробітна плата в період відсторонення не виплачується, якщо інше не встановлено законодавством.

Слід зазначити, що чинним законодавством прямо не передбачено обов'язку роботодавця щодо збереження за працівником заробітної плати на період його відсторонення від роботи у зв'язку з відмовою або ухиленням від проведення обов'язкових профілактичних щеплень проти гострої респіраторної хвороби COVID-19.

Водночас постановою Кабінету Міністрів України від 20.10.2021 № 1096 „Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 09 грудня 2020 р. № 1236” (далі – постанова № 1096) внесено зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 09.12.2020 № 1236 „Про встановлення карантину та запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2” (зі змінами).

Зокрема, відповідно до пункту 19 постанови № 1096, який набирає чинності з 08.11.2021, постанову № 1236 доповнено новим пунктом 41⁶ такого змісту:

„41⁶. Керівникам державних органів (державної служби), керівникам підприємств, установ та організацій забезпечити:

1) контроль за проведенням обов'язкових профілактичних щеплень проти COVID-19 працівниками та державними службовцями, обов'язковість

профілактичних щеплень яких передбачена переліком професій, виробництв та організацій, працівники яких підлягають обов'язковим профілактичним щепленням, затвердженим наказом № 2153 (далі – перелік);

2) відсторонення від роботи (виконання робіт) працівників та державних службовців, обов'язковість профілактичних щеплень проти COVID-19 яких визначена переліком та які відмовляються або ухиляються від проведення таких обов'язкових профілактичних щеплень проти COVID-19 відповідно до статті 46 Кодексу законів про працю України, частини другої статті 12 Закону України „Про захист населення від інфекційних хвороб” та частини третьої статті 5 Закону України „Про державну службу”, крім тих, які мають абсолютні протипоказання до проведення таких профілактичних щеплень проти COVID-19 та надали медичний висновок про наявність протипоказань до вакцинації проти COVID-19, виданий закладом охорони здоров'я;

3) взяття до відома, що:

на час такого відсторонення оплата праці працівників та державних службовців здійснюється з урахуванням частини першої статті 94 Кодексу законів про працю України, частини першої статті 1 Закону України „Про оплату праці” та частини третьої статті 5 Закону;

відсторонення працівників та державних службовців здійснюється шляхом видання наказу або розпорядження керівника державного органу (державної служби) або підприємства, установи, організації з обов'язковим доведенням його до відома особам, які відсторонюються;

строк відсторонення встановлюється до усунення причин, що його зумовили.”.

З огляду на вищевикладене, з урахуванням норм постанови № 1096, пропонуємо наступний алгоритм дій роботодавця стосовно осіб, які не дотримуються вимог щодо обов'язкової вакцинації проти COVID-19:

1. Роботодавець (з переліку) має поінформувати всіх працівників (без винятку) про:

- необхідність отримання обов'язкового профілактичного щеплення проти гострої респіраторної хвороби COVID-19;

- можливі місця (пункти) проведення обов'язкового профілактичного щеплення проти гострої респіраторної хвороби COVID-19;

- правові наслідки у разі відмови або ухилення від обов'язкового проведення профілактичного щеплення проти гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 (відсторонення від роботи).

2. За можливості, здійснити заходи, спрямовані на організацію проведення обов'язкових профілактичних щеплень працівників проти гострої респіраторної хвороби COVID-19 та іншу допомогу працівникам, з метою сприяння їх проведенню.

3. Задokumentувати шляхом складання відповідного акту випадки

ухилення або відмови працівника від проходження щеплення. У разі наявності абсолютних протипоказань до проведення профілактичних щеплень проти COVID-19 – отримати копію висновку лікаря щодо наявності протипоказань до вакцинації проти гострої респіраторної хвороби COVID-19 (форма № 028-1/о), виданого закладом охорони здоров'я.

4. У разі наявності задокументованих випадків ухилення або відмови працівника від проходження щеплення та якщо з моменту набуття чинності норм наказу № 2153, працівник продовжує ухилятися або відмовляється від щеплення за відсутності протипоказань, роботодавець відсторонює працівника від роботи шляхом видання наказу (розпорядження) з обов'язковим доведенням його до відома особи, яка відсторонюється, не пізніше дня видання такого документу у встановленому порядку. Строк відсторонення встановлюється до усунення причин, що його зумовили.

5. За інформацією Міністерства охорони здоров'я України отримання однієї дози дводозної вакцини проти COVID-19 не вважається ухиленням або відмовою працівника від проходження щеплення, а відтак не може бути підставою для відсторонення.

6. Питання оплати періоду відсторонення необхідно вирішувати з урахуванням норм частини першої статті 94 КЗпП та частини першої статті 1 Закону України „Про оплату праці”.

Оскільки під час відсторонення працівник тимчасово увільняється від виконання своїх трудових обов'язків та не виконує роботу, то за загальним правилом такому працівникові заробітна плата в період відсторонення не виплачується, якщо інше не встановлено законодавством.

Законодавством прямо не передбачено обов'язку роботодавця щодо збереження за працівником заробітної плати на період його відсторонення від роботи у зв'язку з відмовою або ухиленням від проведення обов'язкових профілактичних щеплень проти гострої респіраторної хвороби COVID-19.

Водночас колективним та/або трудовим договором, рішенням роботодавця в межах компетенції може бути передбачено і інші умови.

7. Після усунення обставин, що обумовили відсторонення від роботи (закінчення дії карантину або отримання особою щеплення проти гострої респіраторної хвороби COVID-19) працівник має бути допущений до роботи.

Для отримання роз'яснення з питання встановлення фактів, які можуть свідчити про відмову або ухилення від обов'язкового профілактичного щеплення проти гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, та з інших питань, порушених у зазначеному зверненні, рекомендуємо звернутися до Міністерства охорони здоров'я України.

Принадібно інформуємо, що виходячи зі змісту Закону України „Про доступ до публічної інформації” Ваш запит не належить до запиту на отримання публічної інформації.

Одночасно повідомляємо, що листи міністерств не є нормативно-правовими актами, вони мають інформаційний та рекомендаційний характер.

З повагою

**Заступник Міністра економіки України
з питань цифрового розвитку, цифрових
трансформацій і цифровізації**

Ігор ДЯДЮРА